

חוצה קירות

בספרה החדש חושפת האדריכלית תמר בנימיני מתודה שונה בענף, מתנשלת מהגדרות ונוסחאות ומציעה תהליך הכולל הקשבה עמוקה, רגישות ופתיחות. התוצאה – בית שמרגיש כמו בבית

תמי שמש קריץ

יוצרת עם לקוחותיה. לקראת המפגש עם בנימיני חשבתי שנדבר על השפה האדריכלית הייחודית שלה ועל הסיפורים המרתקים בספרה, ולא תיארתי לעצמי שהשאלה הראשונה תיענה בדמעות חנוקות ובפתיחות לב.

את גרה פה לבד?

”עכשיו לבד. לפני כחודש וחצי אבי, הגבר שלי, נפטר. ליוויתי אותו במשך חצי שנה אל מותו. כשנדדע לו על המחלה הוא ביקש, 'תסיימי את הספר, אני רוצה לראות אותו'. וכך, במקביל לליווי אבי אל מותו, ליוויתי את הספר ללידתו. לכן עוד לא פרסמתי את הספר. לא היה לי כוח. ענת, לקוחה שלי מלפני 25 שנה, התקשרה לשאול 'מה חדש?' הגעתי אליה לביתה, סיפרתי לה על אבי, סיפרתי גם על הספר. היא התרגשה, רכשה ממני את הספר ולמוחרת כתבה לי, 'היו לי הרבה תוכניות להיות, אבל אני לא מצליחה לעשות כלום. צללתי לתוך הספר שלך. עכשיו אני מבינה למה תרתי אחרייך ולמה החלפתי אדריכל אחרי שמצאתי אותך'.”

שדרת הרימונים המובילה לביתה של האדריכלית תמר בנימיני בבני ציון, כאילו נלקחה מסיפורי אגדות. בחצר הכניסה, המרוצפת אבן פראית, ניצב שולחן עגול קטן ומזמין. קירות הבית נראים כמפוסלים בחומר וחלונותיו עשויים עץ. ביתה הוא הבית הראשון שתכננה לפני כשלושים שנה. יעצו לה אז: ”תכנני בית שיהיה עבורך כרטיס הביקור שלך”, אבל כרטיס ביקור נשמע לה ייצוגי, מלוטש, מחויט משהו, בעוד היא עצמה חשבה על דימויים הפוכים: בגד נעים ונוח, חוסר יומרנות, פשטות, צניעות. לימים התגלה כי הבית שלה משמש לה כרטיס ביקור מדויק להפליא ומביא לה אין-ספור לקוחות. המפגשים עם הלקוחות מייצרים סיפורים. בנימיני אצרה את הסיפורים לתוך ספר מרהיב, 'המסע הביתה – אדריכלות חוצה קירות' (הוצאת 'כריכה – סוכנות לסופרים'), שיצא לאור זה עתה. הספר מבטא את תפיסת עולמה כאדריכלית ואת הקשר המיוחד שהיא

”נכון, אבל גם כשהגיע אליי לקוח וביקש ארמון מרוקאי בנס ציונה, וגם כשהתבקשתי לתכנן בית אלגנטי ברמה יוקרתית בטבעון, הצלחתי ליצור חמימות. יש גם סיפור על הלקוח שהתקשר וסיפר שקיבל עליי המלצה חמה, אבל כשגלש באתר לא התחבר לקשתות ולפינות המעוגלות. אמרתי לו שאני מתכננת בכל מיני סגנונות וכל זמן שזה לא 'קוביות בטון שתי קומות', הכול בסדר. אז הוא אמר 'אבל אנחנו אוהבים קוביות בטון שתי קומות', ובכל זאת בחרתי לפגוש אותו. הבן שלי שאל למה קבעתי להיפגש איתו, עניתי לו כי הוא נשמע לי חם וכן. הגדרות ראשוניות לא תמיד תופסות.”

לבנימיני (61) שני ילדים בוגרים. התחביב של עומר (32) הוא הליכה על 'היי ליין', רצועה שנמתחת בין הרים. לפרנסתו הוא תלוי על חבל בניקוי חלונות של בניינים גבוהים. רותם (29) עבדה עד לאחרונה בספארי בשטח האפריקאי, שם טיפלה באריות ובקרנפים. בבית בבני ציון גרה תמר כמה שנים עם ילדיה ועם אודי, בעלה לשעבר, שאותו היא עדיין מכנה 'בעלי היקר'. אודי הוא אדריכל נוף, שתכנן אף את מנהרת שדרת הרימונים הקסומה המלווה את שביל הכניסה.

”יצירת בית במשמעותו העמוקה ויצירת קשר בין אדריכל ללקוח, הם הרבה מעבר לקירות. אני מבררת עם הלקוח מהו בית בשבילו. אני מבקרת בבית שלו, מנסה לראות מה הוא רוצה לקחת איתו ומה הוא רוצה לשנות”

את אבי, הגבר שאותו ליוותה אל מותו, היא פגשה לפני 24 שנה בטיול לירדן, שבו התאהבו 'אנושות'. לפני כחצי שנה התגלה כי הוא חולה בסרטן סופני בלבלב. העריכו את חייו בשלושה עד שישה חודשי חיים. אחרי סבב בדיקות הבינו שכימותרפיה תוסיף לחייו רק כחודש. אבי בחר לחיות בבית ללא טיפולים ותמר בחרה ללכת איתו בדרכו. בנימיני ובן זוגה זכו לחוויה עמוקה של פתיחות לב: "נשרו כל המגננות, ואיך אבי אמר במילותיו: 'כל כך נעים, שני אנשים תמימי דעים, בלי ויכוחים, בלי חריקות ובלו חרקי'".

הייתה בנו הודיה על מה שיש. גם

ועם זאת עם רגליים על הקרקע. "בספר יש סיפור על התרשמות ראשונית. היה מקרה שבפגישת ההיכרות לקוחה התרשמה לרעה מהצעפים הצבעוניים שלי ומצחוקי המתגלגל, ואני חששתי מאיפוקה. במהלך היכרותנו היא גילתה את הפן המקצועי, האחראי שלי ואני את רכותה. בסיום תכנון ביתם היא גילתה לי, 'את יודעת, אחרי הפגישה הראשונה איתך אמרתי לבעלי: השאנטי הזאת לא תתכנן לי את הבית'".

הבתים שלך רכים, אני מניחה שפחות נוח לך עם לקוח שרוצה בית שירשים את החברים בהיי טק.

ואיזה בית תכננת לה?

"היא ביקשה שאתכנן לה בית נשי עם נישות שיתחשק לה לשים בהן חפצים. היא מצאה בי איכויות שאז עדיין לא יכולתי לראות בעצמי. העורכת שליוותה אותי בעריכת הספר קראה את הסיפורים ושאלה, מה שם השיטה. שאלתי, איזו שיטה? והיא אמרה: 'אני מזהה בסיפורים שלך שיש לך גישה ייחודית, שונה משל אדריכלים אחרים'".

ומה שם השיטה?

"הקשבה עמוקה, רגישות גבוהה ופתיחות, מוכנות להתנשל מהגדרות ולנוע ללא נוסחאות. לכן הספר נקרא 'אדריכלות חוצה קירות'. יצירת בית במשמעותו העמוקה ויצירת קשר בין אדריכל ללקוח, הם הרבה מעבר לקירות. אני מבררת עם הלקוח מהו בית בשבילו. אני מבקרת בבית שלו, מנסה לראות מה הוא רוצה לקחת איתו ומה הוא רוצה לשנות. זה הבסיס, עוד לפני הנפת העיפרון. וזה עיפרון בהתחלה".

את עושה רושם של אישה פתוחה וזורמת,

בקושי הלך, התיישב, דפדף דף-דף ואמר לי: 'צבעוניות רכה'. לא סתם התעכבה הבשלת הספר. הספר הוא חשיפה עמוקה. הוא חושף לבטים, חולשות ותהליך התפתחות. אדריכלים נוהגים להציג פסאדה, מוצר מוגמר ואדריכל מוכשר. מסר שמשרד: שווה לכם לעבוד אתי. גם אני חושבת ששווה לעבוד אתי, אבל ממקום אחר. מתוך פתיחות וכנות ומתוך מוכנות לתהליך וליצירת יצירה וקשר עמוקים. שנה קודם הטקסט כבר היה ערוך ומוכן. אבי קרא אותו מתחילתו עד סופו, וכשסיים אמר: אם לא הייתי מכיר אותך, הייתי מתאהב בך".

חזרת לעבוד?

"אני עובדת. גם במהלך המחלה של אבי טיפלתי בלקוחות ובפרויקטים שהיו בידיי. למזלי הטוב, רישוי תוכניות התעכב אצל ועדות לתכנון ובנייה, זוג לקוחות יצא לסיבוב סביב העולם כאילו הכול במין 'הולד' לא בגללי. יש לי עובדות נאמנות, אדריכליות מקצועיות, שתמכו בכך שהמשרד ימשיך לעבוד. בימים אלה נבנים ארבעה בתים בבנימינה ובית ביקנעם עילית, מסתיימת בניית בית בהוד השרון, אוטוטו יוצא לביצוע בית עם אורווה על נחלה בשדמות דבורה, מתוכנן בית בכמון והסתיים פרויקט עיצוב פנים בדירה בתל אביב. נפגשתי עם בעלי הדירה לבחירת ידיות יום לפני שאבי נפטר. אחרי השבעה הגעתי למקם את התמונות של נחום גוטמן בנישות הוורודות. השבוע לקוח ותיק שלי, שיש לו עוד מגרש לבנייה, התקשר לשאול לשלומי ולברר אם אני בכושר".

ולחיות, חזרת לחיות?

"אני פוגשת חברות אחת, אחת. אני כותבת, הצטרפתי לסדנת יצירה, אני גם רוקדת. בתחילת מחלתו אבי שלח לי כתבה על קבוצת נשים שאיבדו קרובי משפחה, שמתפללות בעצמן בעזרת ריקוד, ואמר: 'את תצטרכי לרקוד, תמר'. אבי לא השאיר אותי סתם אלמנה, הוא השאיר אותי אלמנה עם תינוק – הספר".

כשנתבשרה על המחלה של בן זוגה היא שאלה את עצמה, מה עדיף – מוות פתאומי או גסיסה של חודשים? "במוות פתאומי את בונה לעצמך את סיפור הפרידה. באותו ערב הלכתי עם אבא לראות זיקוקים. הפכתי את הזיכרון הזה לטקס הפרידה שלנו. לאחר מכן אבא יצא למסיבה ואני למסיבה אחרת. כשחזרתי הביתה בישרו לי את הבשורה. בליווי אל המוות מתאפשר תהליך פרידה. יש הזדמנות לשותף בכל האהבה, גם זו שהסתרת קצת, הרי אנחנו תמיד קצת מתגוננים. מהמוות תמיד פחדתי, גם ממחלת הסרטן, והינה פתאום זה צנח עליי. היה עליי להתגבר על הפחד, להיות נכונה. הליווי אל המוות היה מעין מסע חניכה, כמו בחברות פרימיטיביות ששולחים נער לצוד תנין, להוכיח יכולת. הצלחתי לצוד את התנין. ללוות את אבי בכבוד, באהבה, באומץ".

מה היה המשפט האחרון שאבי אמר לך?

"ליוויתי את הגבר האהוב שלי לגרדום. לא היה מה לעשות אז בחרנו שנעשה את מה שניתן הכי טוב עושה, יוזמת ויצירתית מאוד בפתרון בעיות, אבל פה זה היה תרגיל הפוך – להרפות. אמרתי לעצמי: אין לך מה לעשות, תמר, רק לאהוב, להיטיב, תעשי מה שאפשר: סלט, מסאז', להשיג את מרפאות 'צבר' ולא לפחד

"אבי ביקש שאוהב את הילדים שלו. מהילדים שלו ביקש לאהוב אותי. זה היה לו חשוב שנמשיך ונקיים את אהבתו".

הוא הספיק לראות את הספר?

"זכיתי למסור את הספר לידי אבי פחות משבוע לפני שנפטר. אני זוכרת שהתקשרו אליי מבית הדפוס ביום רביעי בארבע אחר הצהריים והודיעו שהספרים מוכנים, ושבחמש סוגרים. למוחרת היו מתוכננות הפגנות בתל אביב. שיששבת סגור. חששתי שיום ראשון יהיה מאוחר מדי. דאגתי שהספרים יגיעו הביתה עוד באותו ערב. פרשתי מפה יפה על השולחן, הנחתי עליה את הספר עם מכתב תודה לאבי. הזמנתי אותו מחדרו, הוא

זכינו לתמיכה גדולה. כל המשפחה התגייסה, הילדים שלי, הילדים שלו, בעלי לשעבר, אשתו לשעבר, חברים, חברים שלו ממד"א מגיל 14, חבריה ממשמר הגבול, חברות שלי נהיו חברות שלו. הבית היה מלא אנשים, תמיכה מופלאה. אנשים הגיעו לקבל מאיתנו כוח. הכישרון שלי ושל אודי היה לארוג את המשפחה אפילו שאנחנו פרודים. אימא של בעלי בת ה-90 באה לחבק את אבי יומיים לפני שהוא נפטר".

נשמע כמו סרט.

"כן, ליוויתי את הגבר האהוב שלי לגרדום. לא היה מה לעשות אז בחרנו שנעשה את מה שניתן הכי טוב שאפשר. בדרך כלל אני עושה, יוזמת ויצירתית מאוד בפתרון בעיות, אבל פה זה היה תרגיל הפוך – להרפות. אמרתי לעצמי: אין לך מה לעשות, תמר, רק לאהוב, להיטיב, תעשי מה שאפשר: סלט, מסאז', להשיג את מרפאות 'צבר' ולא לפחד

מהפחד. היופי שהיה בתקופה הזאת כמו לא היה בכל 24 השנים. פתיחת הלב הזאת, ללא שום ציניות והתגוננות. לא הייתה בי מחאה. למה זה קרה לי? למה זה נפל עליי? היה קול שאמר בהומור: חבל, 24 שנים אני מפתחת יחסים, ליטשנו אותם יפה, אז דווקא עכשיו לוקחים לי אותו? בחרנו לא לבזבז את הזמן המועט שנותר לנו. החוכמה הזו פשוט צמחה מבפנים. בעבר למדתי בודהיזם, תרגלתי מדיטציה, אבל היכולת הזו הפתיעה אותי. פתאום היא צפה ושימשה אותי. אותנו".

בנימיני התמודדה עם מוות כבר בצעירותה. אביה נפטר מוות פתאומי תוך כדי ריקוד במסיבת יום העצמאות בהיותו בן 58.